

Wykaz ważniejszych skrótów	13
Wprowadzenie	
<i>Rzecz osobista — Potencjał i mitologia LWP — Stan badań — Cel badawczy i konstrukcja książki — Podstawa źródłowa — Podziękowania — Nota edytorska</i>	17
1. Ludowe Wojsko (nie)Polskie	
<i>Zdrada Polski i towarzyszy niedoli — Dzieci Zarubina — Willa w Małachowce — O polską republikę rad — Polska Dywizja Armii Czerwonej — Opiekunowie z GRU</i>	39
2. Wywiadowcze korzenie i początki	
<i>Sowieccy wywiadowcy — Niedorozwój kadrowy — Geneza: OGPU/NKWD — Oddział Informacyjny Sztabu Głównego — Oddział II Sztabu Generalnego</i>	47
3. „Kadry są najważniejsze”: instruktorzy i ich agenci (1944–1956)	
<i>Polski „Razwiedupr” — Instruktorzy GRU — Agenci, kryminaliści, „Hiszpanie” — Polonizacja — „Smiersz” i Wielka Czystka — Karuzela szefów — Narodziny Zarządu II — Kadry z Akademii Dyplomatycznej w Moskwie</i>	61
4. Walka z reakcją (1945–1956)	
<i>Wywiad globalny — „Baza werbunkowa” — Likwidatorzy polskiego podziemia — Dywersanci i rozłamowcy — Moskiewska sieć — Zabójczy senator McCarthy — Forsa jest najważniejsza — Na tropie pilsudczyków i narodowców — GRU przeciwko PSZ — Złodzieje złota</i>	101
5. Na Zachód marsz... (1956–1981)	
<i>Ku wojnie z Zachodem — Plan konsolidacji specsi — WSW chroni i czuwa — Opiekun Iwaszutin — Zaginiony Kozłowski — Nielegalni inwalidzi — Porywane dzieci i matrioszki z sierocińców — Ludzie „Wolskiego” — Nieudacznicy Kiszczaka — Kursanci GRU — Dezerterzy — Kanał Jaruzelskiego</i>	127
6. Pożar (1981–1987)	
<i>Lawina dezerterów — Na tropie kontrrewolucji — Kolonizacja państwa — Wielka reforma i Oddział „Y” — W poszukiwaniu technologii — Zacharski the best! — Flirt z terrorystami — „Kraje trzecie” — Mizeria wywiadowcza — Potęga wywiadu w... kraju</i>	227

7. „Rewolucja wojskowa” Misztala (1987–1991)

<i>Laboratorium pierestrojki — Parasol Kiszczaka — „Bezdzielnice spadki zagraniczne” — Zlecenie na FOZZ — „Niekonwencjonalne operacje bankowe” — Czasu mało, wypożyczenie „Dika” — Dekonspiracja „matki afer” — Niezatapialny Oddział „Y” — „Perspektywiczna kadra” — Lifting Zarządu II — „Nasi” w MON i start WSI</i>	327
---	-----

Życie po życiu (1991–2006)

<i>Sowiecki background — Parys desowietyzator — obrońcy Oleksego — „Rolandy” i gaz musztardowy — Powrót Makowskiego — Aktywność krajowa — Sanacja Rusaka — Faul Dukaczewskiego — Przeciwnicy lustracji — Konsensus likwidacyjny</i>	383
---	-----

Zakończenie i podsumowanie

<i>Wywiad bez sukcesów — Kontrwywiadowcza antyochrona — Beneficjenci transformacji — Długie ramię Moskwy — Koniec mitu</i>	427
--	-----

Wykresy i tabele

Nr 1. Obsada kierownicza Oddziału II Sztabu Generalnego WP (według etatu 1/48, stan na 31 lipca 1945 r.)	66
Nr 2. Alfabetyczny wykaz oficerów Armii Czerwonej pełniących służbę w wywiadzie wojskowym Polski Ludowej — w komórkach zwiadowczo-rozpoznawczych, Oddziale Rozpoznawczo-Wywiadowczym Sztabu Głównego WP, Oddziale II i Zarządzie II Sztabu Generalnego (1943–1958)	94
Nr 3. Struktura organizacyjna Oddziału II Sztabu Generalnego WP (stan na 1 września 1945 r.)	108
Nr 4. Schemat łączności sieci agenturalnej Oddziału II Sztabu Generalnego w Stanach Zjednoczonych w 1951 r.	117
Nr 5. Struktura Pionu Operacyjnego i Pionu Informacyjnego Zarządu II Sztabu Generalnego WP (według statusu zatwierdzonego 27 kwietnia 1965 r.)	140
Nr 6. Kategorie tajnej współpracy z wywiadem wojskowym Polski Ludowej (Oddziałem II i Zarządkiem II Sztabu Generalnego WP) w latach 1945–1990	144
Nr 7. Organizacja łączności pomiędzy Centralą wywiadu a nielegalnym rezydentem	144
Nr 8. Rodzaje i sposoby przerzutu wywiadowców przygotowanych do pracy w wywiadzie agenturalnym	161
Nr 9. Schemat pracy agenturalnej w obiektach wywiadowczego zainteresowania	162
Nr 10. Rodzaje Wojskowego Wywiadu Strategicznego	166
Nr 11. Schemat organizacyjny Pionu Operacyjnego Zarządu II Sztabu Generalnego WP w drugiej połowie lat 70.	208
Nr 12. Oceny pracy operacyjnej i informacyjnej rezydentur Oddziału IV Zarządu II za 1978 r. sporządzone przez płk. Jerzego Sączka	211
Nr 13. Szefowie Oddziału II i Zarządu II Sztabu Generalnego WP (1945–1990)	225
Nr 14. Wykaz oficerów Zarządu II Sztabu Generalnego WP pełniących funkcje pełnomocników-komisarzy w okresie stanu wojennego	263
Nr 15. Schemat organizacyjny Pionu Operacyjnego Zarządu II Sztabu Generalnego WP po reorganizacji w 1983 r.	268
Nr 16. Schemat organizacyjny Pionu Informacyjnego Zarządu II Sztabu Generalnego WP po reorganizacji w 1983 r.	270

Nr 17. Struktura organizacyjna Oddziału Agenturalnego Wywiadu Strategicznego (Oddziału „Y”) z 1984 r.	283
Nr 18. Szefowie Agenturalnego Wywiadu Strategicznego (Oddziału „Y”) w latach 1983–1991	284
Nr 19. Zastępcy szefa Agenturalnego Wywiadu Strategicznego (Oddziału „Y”) w latach 1983–1991	284
Nr 20. Stan agentury i współpracowników podległych poszczególnym oddziałom operacyjnym Zarządu II w latach 1984–1985	292
Nr 21. Analiza wysp, zdrad, dezercji i prób werbunków pracowników kadrowych i aparatu nielegalnego Zarządu II Sztabu Generalnego WP za lata 1960–1986 opracowana przez Oddział VI Szefostwa WSW	298
Nr 22. Wykaz rezydentur Zarządu II pod przykryciem (stan na 16 II 1988 r.)	323
Nr 23. Udział aparatu wywiadowczego Zarządu II w zdobywaniu materiałów (stan na 1986 r.)	324
Nr 24. Zakup materiałów w wywiadzie wojskowym na bazie handlu zagranicznego	324
Nr 25. Rozmieszczenie oficerów pod przykryciem (OPP) i współpracowników Zarządu II w instytucjach przykrycia w 1988 r.	325
Nr 26. Struktura Zarządu II Wywiadu i Kontrwywiadu w latach 1990–1991	378

Aneksy

1. 1984 wrzesień 17, Warszawa — Szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych Zarządu II Wywiadowczego Sztabu Generalnego WP wraz z odręcznymi poprawkami z 1991 r., które miały dostosować treść dokumentu do nowych warunków działania wywiadu wojskowego	439
--	-----

2. Słownik ważniejszych pojęć stosowanych w komunistycznym wywiadzie wojskowym (Zarządzie II Sztabu Generalnego)	475
--	-----

Bibliografia	489
--------------------	-----

Indeks nazwisk	515
----------------------	-----

Czasem narody ulegają fałszywym politycznym wyobrażeniom z powodu nie-
możności dotarcia do prawdy. Niekiedy dzieje się tak z powodu deficytu odwagi
potrzebnej do poszukiwania prawdy. Książka Sławomira Cenckiewicza pokazuje,
że obydwie przeszkody są do pokonania. Że drogą badań historycznych można wy-
kazać fałszywość wielu legend na temat PRL i III RP.

Dzięki żmudnej pracy i wielkiej erudycji autora ta książka obala trzy mity. Mit
patriotyczności: że w PRL kadra oficerska Wojska Polskiego, z jego tajnymi służba-
mi na czele, nie uległa sowietyzacji. Mit profesjonalizmu: że tajne służby wojska,
choć może służyły Sowietom, to jednak były sprawne operacyjnie. Mit antylu-
stracyjny: że członkowie PZPR nie byli werbowani na informatorów tajnych służb
PRL.

Gdyby polskie nauki społeczne miały więcej takich badaczy jak dr Cenckiewicz,
znacznie trudniej byłoby manipulować Polakami.

prof. Andrzej Żukowski